



**Bocageland
Pays du
Bocage**



Jaarverslag 2025

Grenzeloos verbinden



Intro

Wat gebeurt er wanneer ideeën over landschap, leefomgeving en samenwerking wortel beginnen te schieten? Na een onzekere kandidatuursfase waarin zaadjes geplant werden, groeide het Parkbureau van Grenzeloos Bocageland in 2025 verder in zijn rol als verbinder. Over grenzen heen brachten we mensen, kennis en middelen samen om het bocagelandschap tastbaar te versterken: op het terrein, in het beleid en in de gemeenschap. Dit jaarverslag laat zien hoe visie en samenwerking al tastbare impact kregen.

Inhoudsopgave

1. Vijf mijlpalen die 2025 bijzonder maakten	2
2. Vooruitblik op 2026: vijf speerpunten	6
3. Basiswerking: samen leren, delen en verbinden	10
4. 2025 in cijfers	14
5. Advies en beleidsimpact	15
6. Parkbureau steunt op de inzet van velen	16
7. Bocageland in de pers	17
8. Achter de schermen	18
9. Financiering	18
10. Fotomonitoring	19

1. Vijf mijlpalen die 2025 bijzonder maakten



Netwerklandschap

1.1 Parkbureau herstelt bocagelandschap

Het Parkbureau staat naast de lokale grondgebruiker en -eigenaar, inwoner en ondernemer en informeert, adviseert en ondersteunt om tot landschapsherstel te komen.

Voeren (i.s.m. Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren)

Na heel wat aanplant van bomen en hagen de afgelopen jaren werd in 2025 het beheer van 7,7ha **ecologisch grasland** in Voeren verbeterd en achterstallig beheer van **hoogstamfruitbomen, hagen en houtkanten** aangepakt. Voorbereidingen werden getroffen voor de aanleg van 9 poelen en het aanplanten op 10 nieuwe locaties. Voor beheer werden vergoedingen op maat van de streek ontwikkeld. Er werd een **GIS-portaal** als dialoogtool ontwikkeld, die de geïntegreerde aanpak voor inrichting en beheer van complexe vraagstukken ondersteunt.

Land van Herve

Dankzij de leerlingen van het Collège Notre Dame in Gemmenich ging **de schop voor het eerst in de grond** in het Waalse deel van het landschapspark. Zij zorgden voor een aanplant van 140 meter haag. De **aanplant** van 1.250 meter haag bij verschillende grondeigenaars en landbouwers in Hombourg en Neufchâteau is in voorbereiding voor begin 2026.

Heuvelland

Voor Vaals werden **2 inrichtingsplannen** opgemaakt, waarvan één ontwerp voor het versterken van een 3.000 m² **bosmantelzone** en ontwikkelen van het habitatype essen-eikenbos. Deze vormt een ecologische overgang tussen landbouwgronden en een bestaande bosschage. In het voorjaar 2026 komt dit plan tot uitvoer in samenwerking met de gemeente Vaals.



Sponslandschap

1.2 Solidariteit in grensoverschrijdende stroomgebieden

In het Interreg Maas-Rijn project SPONGE werkt het Parkbureau sinds 1 oktober 2025 aan het vergroten van de **klimaatbestendigheid** en het herstellen van de natuurlijke **sponsfunctie** van het landschap door **solidariteit en samenwerking** tussen stroomopwaartse en stroomafwaartse gebieden in onze grensregio.

We zetten in op **innovatieve natuurlijke maatregelen** (bvb. een cascade van poelen of swales) in bovenstroomse gebieden, complementair aan **natuurinclusieve technische oplossingen** (bvb. hermeandering of bufferruimte) ter bescherming van overstromingsgevoelige dorpen in de valleien.

Het Parkbureau nodigt lokale grondgebruikers en -eigenaars in **3 'micro-basin living labs'** uit om samen **ambitieuze actieplannen** voor de grootschalige inzet van natuurlijke maatregelen te ontwikkelen. De uitvoer van **10 demonstratieacties** (bijv. aanplant hagen, aanleg poelen en swales en herstel beekdal) en de opmaak van **3 ruimtelijke inrichtingsplannen** voor kleinschaligere focusgebieden (1-100 ha) zorgen voor zichtbaarheid en impact op terrein.

Daarnaast stimuleert het Parkbureau boven- en benedenstroomse solidariteit door **'waterhelden'** te eren die zich belangeloos inzetten voor de droge voeten van inwoners van andere regio's of landen.

Voedsellandschap

1.3 Twaalf 'boeren van de toekomst' studeren af

In 2025 rondde **12 lokale landbouwers uit het landschapspark** succesvol hun opleiding regeneratieve landbouw af. Deze opleiding bood het Parkbureau gratis aan in samenwerking met Agrosymbio vzw.

Op een **regeneratief landbouwbedrijf** wordt er niet of nauwelijks geploegd, blijft de bodem zoveel mogelijk bedekt, worden complexe gewasmengsels gebruikt en geen of minder kunstmest en bestrijdingsmiddelen. In plaats daarvan krijgen regenwormen, schimmels en bacteriën de ruimte om het werk te doen. Het resultaat: vruchtbare grond die **meer water** vasthoudt, **meer koolstof** opslaat en meer **voedingsstoffen** levert aan planten. Het geproduceerde **voedsel of voer** heeft meer inhoud (mineralen, sporenelementen, ...) en bewaart beter. Mettertijd kan de regeneratieve boer zijn bedrijf runnen met **minder inputs** en neemt de **biodiversiteit** op en rond het bedrijf toe.

De opleiding is **praktijkgericht**, wat ook werd getoond aan de pers op de slotdag in november 2025. Toen brouwden de deelnemers hun **eigen levende bodemverbeteraar**. EM Cubana is een natuurlijke fermentatie-oplossing vol nuttige micro-organismen die de bodemstructuur, vruchtbaarheid en plantgezondheid verbeteren. Het kan gebruikt worden als zaadcoating, in de mestput, op stalmuren of in de fermentatie van gras en houtige stromen zoals bokashi.

 https://www.youtube.com/watch?v=U1_JzoueCvM



Gastvrij landschap

1.4 Lancering Bocagekaas

Om melkveehouders, die met permanent grasland, hagen en bomenrijen het bocageland-schap in stand houden, financieel te kunnen ondersteunen lanceerde het Parkbureau in juni 2025 een prototype **Bocagekaas**.

Dit is een kaas die door een professionele kaasmaker ontwikkeld werd met in de receptuur **lokale streekproducten** (bier en stroop) verwerkt en op de korst het logo van het land-schapspark. Tijdens dit creatieve proces werd afgestemd met mogelijke toekomstige kaas-producenten om te kijken of de kaas die ontwikkeld wordt laagdrempelig genoeg is om commercieel te produceren.

Samen met landbouwonderzoeksinstituut ILVO zocht het Parkbureau uit op welke manier we als eigenaar van het **merk** Bocageland, een deel van de winst in een **fonds van het land-schapspark** kunnen onderbrengen en hiermee landbouwers een bijdrage kunnen uitbetalen als beloning voor hun werk om het landschap in stand te houden. De voorwaarden waaraan deze landbouwers moeten voldoen worden concreet uitgewerkt in afstemming met de zeven Voerense melkveehouders die zich engageerden voor het project. Een **business plan** voor mogelijke groei in kaasverkoop en deelnemende landbouwers werd uitgewerkt.

<https://youtu.be/PoKflj3Bvlo?si=Z5vEZSyhA6RNrnZ>



Biodivers landschap

1.5 Schaapstrek tussen Voeren en Riemst

De dagelijkse rondgang van een kudde schapen onder leiding van de herder was een **stabiel landbouwsysteem** dat eeuwenlang heeft standgehouden. Heel het landschap (dorp, bos, hei, grasland en akker) maakte deel uit van dat gemengd landbouwsysteem, waarvan de **'heerdgang'** de motor was die alle delen onderling verbond. Het landschap werd verschaald door de nutriënten uit heel het landschap af te voeren richting akker.

Natuurpunt werkte aan een opwaardering van de bestaande **schaapsbegrazing** in Riemst en breidde ze uit naar het mergelland in Voeren. Een schapentrek tussen zomer- en winterweides of **'transhumance'** werd **tussen Riemst en Voeren** opnieuw leven in geblazen. Zo wordt het versnipperde landschap weer sterker verbonden door zaadverspreiding, vershraling en vertrappeling en de nutriëntenkringloop hersteld.

In 2025 verhinderden het Parkbureau samen met **Natuurpunt** het verdwijnen van de jaarlijkse 'transhumance' tussen Riemst en Voeren. Met een kudde van **450 schapen** trokken we in het voorjaar van Voeren, via Dalhem, naar de Sint-Pietersberg. Zo konden we het belang van land-schapsbeheer met schapen onder de aandacht te brengen. Ook in het voorjaar van 2026 vindt opnieuw een schapastrek tussen Voeren en Riemst plaats.

<https://youtu.be/A7YCZgxwGfg?si=LRquKf5xJs2WpLS1>

2. Vooruitblik op 2026: vijf speerpunten



Netwerklandschap

2.1 Kan komst Einsteintelecoop meerwaarde creëren voor het landschap?

In december ondertekenden het projectbureau van de **Einstein Telescope** en het Parkbureau van **Landschapspark** Grenzeloos Bocageland een **charter**. Samen onderzoeken ze hoe baanbrekend ondergronds wetenschappelijk onderzoek kan samengaan met een sterke **meerwaarde voor het landschap** bovengronds.

Beide partners werken aan een **gezamenlijke gebiedsvisie** die inzet op een **regeneratieve en landschapspositieve** aanpak. Zo kan een mogelijk internationaal topwetenschapsproject zorgvuldig worden ingepast in een regio met grote culturele, ecologische en landschappelijke waarde. Landschap is daarbij geen bijzaak, maar een vast onderdeel van de plannen.

Voor Grenzeloos Bocageland staat het bocagelandschap centraal: de unieke verwevenheid van landbouw, natuur en gemeenschap bepaalt de identiteit en leefkwaliteit van de streek. Het doel is niet alleen beschermen, maar het landschap ook **versterken**.

Het visietraject brengt **kansen** in beeld rond innovatief ondernemerschap, groene energie, duurzame mobiliteit en wonen, ecosysteemdiensten, landschapsontwikkeling en -beheer. De studie wordt geleid door HeusschenCopier Landschapskracht. Het Parkbureau van Grenzeloos Bocageland levert actief inhoudelijke ondersteuning.



Voedsellandschap

2.2 Landbouwers gaan regeneratief aan de slag

Landbouwers die regeneratieve landbouwpraktijken (willen) toepassen verenigen zich in 2026 in een **lerend netwerk**, georganiseerd door het Landschapspark Grenzeloos Bocageland.

30 actieve landbouwers uit het landschapspark nemen deel aan het lerend netwerk. Samen leren ze dit jaar meer over regeneratieve technieken en testen ze uit op hun eigen bedrijf. Op het programma staan theoretische en praktische sessies, bedrijfsbezoeken en vooral het onderling uitwisselen van ervaringen. Dit onder professionele begeleiding van Future Roots vzw. Het Parkbureau staat in voor de ondersteuning van de **demoprojecten** die ontstaan binnen dit netwerk. Dat kan gaan om het vinden van advies op maat, geschikte financiering, het aankaarten van beleidsknelpunten bij bevoegde overheden, ...

Het lerend netwerk is het **succesvolle vervolg** van de opleiding regeneratieve landbouw waaraan **12 landbouwers in 2025** aan deelnamen. Deze groep voltooide de opleiding en maakt automatisch deel uit van het lerend netwerk. Door de mix met de nieuwe deelnemers ontstaat een sterkere dynamiek met meer sectoren vertegenwoordigd en een ruimere geografische spreiding binnen het landschapspark.

Sponslandschap

2.3 Bocageland eert lokale waterhelden

In 2026 organiseert het Parkbureau een feestelijke prijsuitreiking om lokale **'waterhelden'** in de kijker te zetten. Met dit initiatief wil Bocageland mensen waarderen die op hun eigen terrein concrete stappen zetten om het landschap klimaatrobuuster te maken.

Deze bewoners en grondeigenaars nemen actie door **Nature-Based Solutions** toe te passen, zoals het aanplanten van hagen, het aanleggen van poelen, swales en andere natuurlijke ingrepen. Zulke maatregelen helpen om water beter vast te houden, het risico op overstromingen te beperken en droogteperiodes beter op te vangen.

Daarnaast wil Bocageland ook bijzondere erkenning geven aan wie grond ter beschikking stelt voor de aanleg van de **waterbuffers** op de Voer in Voeren. Dankzij hun **vrijwillig engagement** ontstaat er ruimte voor water en veiligheid voor de omgeving.

Met deze actie wil het Parkbureau het belang van samenwerking en **solidariteit** tussen burgers, landbouwers en grondeigenaars benadrukken. Samen dragen zij bij aan een veerkrachtig landschap en aan de bescherming van mensen en dorpen stroomafwaarts tegen wateroverlast.



Gastvrij landschap

2.4 Betere ontvangstplekken, inclusievere beleving

In 2026 nemen we het voortouw in de ontwikkeling van een praktische **toolbox** voor toeristische onthaalpunten. Daarmee helpen we partners om bestaande startlocaties uit te bouwen tot volwaardige, herkenbare ontvangstplekken in het landschap.

De toolbox biedt **houvast** rond materialen, kleuren, beplanting, eyecatchers, picknickbanken en infoborden. Zo zorgen we voor een samenhangende uitstraling die past bij het bocagelandschap én tegelijk ruimte laat voor lokale eigenheid. Op die manier versterken we de kwaliteit van onthaalplekken in de hele regio en maken we het landschap beter beleefbaar voor bezoekers.

Toegankelijker landschap voor iedereen

Met steun van Toerisme Vlaanderen werken we aan een toegankelijker park voor mensen met een **mobiele beperking**. We brengen geschikte **wandellussen** in kaart met het oog op Swiss-Trac-toegankelijkheid en adviseren over hoe **microbelevingen** landschappelijk en praktisch goed kunnen worden ingericht. We doen dit samen met lokale horeca ondernemers en ondersteunen hen met praktijkgericht advies.

Daarnaast adviseren we de gemeente Voeren bij de belevingsvolle en landschappelijk ingepas-te ontsluiting van een van de unieke plekken van het landschapspark: het **hoogste punt van Vlaanderen**. Zo koppelen we toegankelijkheid, beleving en landschapskwaliteit aan elkaar.

Biodivers landschap

2.5 Natuur zonder grenzen

In veel Natura 2000-gebieden staat de natuur onder druk. Daarom zet Landschapspark Grenzeloos Bocageland in op **extra verbindingen** tussen natuurgebieden.

De Nederlandse werkgroep van het landschapspark selecteerde een belangrijke **grensoverschrijdende corridor** tussen het Savelsbos, Hoogbos en Noordbeemden voor een prioritaire inzet van het Parkbureau en coalitiepartners.

Een **afstudeeronderzoek** van hogeschool Van Hall Larenstein bracht de beste optie voor deze natuurverbinding in kaart. Nu gaat het landschapspark in gesprek met grondeigenaars om te bekijken welke maatregelen op perceelsniveau mogelijk zijn, zoals de aanleg van poelen, hagen, houtkanten en aangepast landgebruik.

Wat staat er op de planning?

- Aanleg van poelen aan zowel Nederlandse als Vlaamse zijde
- Aanplant van hagen en houtkanten in het Hoogbos
- Advies om kruidenrijke (kalk)graslanden aan de rand van het Savelsbos verder te ontwikkelen
- Gesprekken met eigenaars over nieuwe landschapselementen en toekomstige natuurbeheerovereenkomsten

Deze corridor versterkt het leefgebied van **bijzondere soorten** zoals de wilde kat en de vroe-meesterpad, maar ook van vele andere planten en dieren. Tegelijk zorgen de ingrepen voor een sterker, klimaatrobuuster landschap.

3. Basiswerking: samen leren, delen en verbinden



In 2025 bleef het Parkbureau volop inzetten op zijn rol als ontmoetings- en kennisplatform. Met een structureel aanbod van Bocagecafés en Bocage-academies brengen we inwoners, ondernemers, landbouwers, partnerorganisaties en experts samen.

Zo stimuleren we kennisdeling, samenwerking en inspiratie, en bouwen we aan een sterk netwerk van geëngageerde mensen die werken aan het behoud en het versterken van het bocagelandschap.

3.1 Bocagecafé's: zes avonden vol inspiratie

In 2025 organiseerde het Parkbureau zes **Bocagecafés** verspreid over de regio. Elk café bood een laagdrempelige gelegenheid om kennis te maken met actuele thema's zoals toegankelijke landschapsbeleving, sponswerking van het landschap, het belang van schaapsbegrazing en het beheer van invasieve soorten.

26 maart – Filmvoorstelling *Mergellander*

Tijdens de première van de film *Mergellander* in Lumière **Maastricht** werd dieper ingegaan op de rol van schaapsbegrazing in natuurbeheer. We ontdekten hoe begrazing kan bijdragen aan bloemrijke graslanden en biodivers bos door bodemverschraling, zaadverspreiding en het terugdringen van dominante soorten

1 april – Toegankelijke landschapsbeleving voor mensen met verminderde mobiliteit

In Hotel Blankthys (**Voeren**) werd nagedacht over hoe we mensen met een verminderde mobiliteit kunnen helpen van het landschap te genieten. Samen met horeca ondernemers en ervaringsdeskundigen verkenden we de kansen voor inclusieve buitenactiviteiten en een aangepaste gastvrijheid.

27 mei – Het landschap als spons

Tijdens een infowandeling in **Teuven** bezochten we concrete ingrepen om water langer in het landschap vast te houden. Denk aan schaduwboomen, voederhagen, poelen en swales. Lokale terreineigenaars namen het woord over de ingrepen die zij deden op hun terrein.

19 november – Schaapsbegrazing op landschapsniveau

In Château de Berlieren (**Plombières**) onderzochten we hoe begrazing breder kan worden ingezet dan enkel in natuurreservaten. Van bermen tot boomgaarden en zelfs akkers: schaapsbegrazing kan een sleutelrol spelen in een geïntegreerd beheer van het hele landschap.

4 december – Bouwen met natuurlijke materialen

In De Bresserie (**Banholt**) herontdekten we traditionele bouwmaterialen zoals hout, leem en gras als duurzame oplossingen voor de bouwopgaven van morgen. Bocageland verkent hiermee nieuwe kansen voor biodiversiteit, klimaatmitigatie en lokale landbouw.

9 december – Invasieve soorten en wat je er als burger aan kan doen

In Café le Trou Peket (**Dalhem**) stond de aanpak van invasieve uitheemse planten centraal, zoals Japanse duizendknoop en Reuzenberenklauw. We bespraken hoe een gecoördineerde bestrijding langs waterlopen – over de grenzen heen – essentieel is, en hoe ook burgers kunnen bijdragen aan oplossingen.

In 2025 ontvingen we 282 deelnemers op de 6 Bocagecafés.



3.2 Bocage-academies: grensoverschrijdende verdieping

Naast de cafés organiseerde het Parkbureau twee academische bijeenkomsten waarin verdieping en grensoverschrijdende uitwisseling centraal stonden.

Euregionale Botanische bijeenkomst

Op zaterdag 13 september organiseerde de Plantenstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, samen met de Plantenwerkgroepen van Likona en het Grenzeloos Bocageland de 13e Euregionale botanische bijeenkomst (EBB).

Zo'n 60-tal botanisten en natuurkenners uit de Euregio kwamen samen om zich te verdiepen in:

- Wilde rozen als typische bocagesoort
- Plantengemeenschappen van kalkrijke en zure mantel- en zoomvegetaties
- Het beheer van natuurgebieden van het Agentschap voor Natuur en Bos in de Voerstreek.

Tijdens excursies onderzochten we de botanische waarde van het landschap en dachten we samen na over **optimale beheerstrategieën**.

Academielesing SPONGE

Tijdens onze tweede Bocage Academie – die in het teken stond van hydrologische inzichten voor de **sponswerking** van het landschap – brachten we de kennis en ervaringen uit de grensoverschrijdend Geulvallei samen met die van onder meer de Vesder in Wallonie.

Alphons van Winden (Bureau Stroming) sprak over **Nature-Based solutions** en gebiedsdekkende **kansenkaarten** voor het Geulstroomgebied. Professor dr. Aurore Degré (ULiège) gaf een lezing over de impact van **hydrologische herstelmaatregelen** in het ongebouwde landschap in de Vesdervallei.

Ruim **40 belangstellenden** namen deel. Het leverde ook een interessant panelgesprek op, met o.a. Hettie Meertens van Ark die verschillende inspirerende terreinrealisaties op haar conto heeft.

3.3 Netwerking en persaandacht

Het parkbureau verwelkomde in 2025 ook **internationale delegaties** en projectpartners, waaronder LIFE project AFAKTIVE en Interreg Europe project GIFT.

Daarnaast brachten **persmomenten** onze werking breder onder de aandacht: de lancering van Bocagekaas, de diploma-uitreiking van landbouwers in regeneratieve landbouw, en het charter met de Einstein Telescoop.

Ook op evenementen zoals de **Marché de Transition** in Plombières maakten bezoekers kennis met onze aanpak en missie.



4. 2025 in cijfers

2025 was een jaar van groei en concrete uitvoering. Enkele cijfers tonen de brede impact van onze werking:



2025 in 8 cijfers



Bezoek Vlaams minister Jo Brouns

5. Advies en beleidsimpact

5.1 Bezoek minister Jo Brouns: pleidooi voor maatwerk in Voeren

Vlaams minister van Omgeving en Landbouw **Jo Brouns** bracht in maart 2025 op uitnodiging van Landschapspark Grenzeloos Bocageland een werkbezoek aan melkveebedrijven in de Voerstreek. Hij kreeg er inzicht in de **uitdagingen** van landbouwers in dit unieke bocage-landschap, waar **familiale, grondgebonden veehouderij** essentieel is voor het behoud van graslanden en hagen. Door de nabijheid van Natura 2000-gebieden weegt het **stikstofbeleid** hier extra zwaar. Bocageland pleit daarom voor een **proefproject** in de Voerstreek om lokale melkveehouders de kans te geven om **agro-ecologische maatregelen** rond bodembeheer, stalmanagement en rantsoenen te testen, emissies te meten en, waar nodig, te verlagen.

5.2 Advies *biobased building materials* aan Nederlandse gemeenten

Biobased bouwmaterialen en het gebruik van natuurlijke reststromen kunnen bijdragen aan een verhoogde biodiversiteit, sponswerking en nieuwe kansen voor landbouwers. Op vraag van de **Nederlandse gemeenten** voerde Grenzeloos Bocageland verkennende gesprekken om mogelijkheden en randvoorwaarden voor onze regio te onderzoeken. In 2026 werken we verder aan een studie naar **kansrijke gewassen en reststromen**, en ondersteunen we de gemeente Eijsden-Margraten bij een pilot nieuwbouwproject waarin biobased materialen centraal staan.

5.3 Advies pachtgrond Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)

Een gezonde bodem is essentieel om ook in de toekomst voldoende en kwalitatief drinkwater te garanderen. **Waterleiding Maatschappij Limburg** bezit veel gronden in **waterwingebieden** en onderzocht samen met Grenzeloos Bocageland hoe middels haar **pachtovereenkomsten** meer aandacht en ruimte voor het landschap en regeneratieve landbouwpraktijk kan komen. Het advies van het landschapspark werd positief ontvangen en zal vanaf 2027 waar mogelijk worden opgenomen in nieuwe contracten voor een pachtportefeuille van 250ha waarvan een groot deel in het landschapspark ligt. Daarnaast gaan we ondersteunen bij aanleg, herstel en beheer van landschapselementen op perceelsniveau.

6. Parkbureau steunt op de inzet van velen

Het Parkbureau werkt als neutrale gebiedscoördinator en procesbegeleider. We verbinden beleid met praktijk, en sectoren met elkaar. Zo vormen we de lijm tussen beleid, terrein en sectoren. We zijn dankbaar voor de zeer waardevolle inzet van onze coalitiepartners in de stuurgroep en de verschillende werkgroepen die de motor vormen van de dagdagelijkse werking van het landschapspark.

- De **Stuurgroep** van het landschapspark omvat de veertien publieke kernpartners (7 gemeenten, 3 provincies, Vlaams en Waals gewest, Euregio Maas-Rijn en Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren) die de strategische en financiële koers bepalen.
- In de **3 regionale werkgroepen** (Voerstreek, Lijn 50 en Wallonië) komen instanties met een publiek belang samen om sectorale visies, instrumentarium en beleidsinitiatieven op een geïntegreerde manier af te stemmen op de ideeën en noden uit de praktijk.
- In de **Werkgroep Toerisme** zetelen toeristische instanties, gemeenten en andere overheden met toeristische agenda om grensoverschrijdend af te stemmen en het bezoekersmanagement in het park samen vorm te geven.
- De **Werkgroep Communicatie** werkt aan de zichtbaarheid van de werking van het landschapspark met aandacht voor lokale verhalen en ambassadeurs. Hier stemmen communicatieverantwoordelijken van de kernpartners aanpak en gevoeligheden op elkaar af.

In 2025 kwamen de stuurgroep en de verschillende werkgroepen in totaal 18 keer samen.



7. Bocageland in de pers

Met urgente thema's zoals de Transhumance, regeneratieve landbouw en het charter met Einstein Telescoop, konden we de pers bereiken en zo in de drie regio's aandacht vragen voor het bocagelandschap en onze missie.

▶ <https://www.hbvl.be/regio/limburg/voeren/nieuw-bodemelixir-moet-landbouw-minder-afhankelijk-maken-van-kunstmest-we-bootsen-de-natuur-na/102922717.html>

▶ <https://www.vedia.be/info/telescope-einstein-une-charte-pour-concilier-science-et-paysages-dans-le-bocage/210349>

▶ <https://www.limburger.nl/grensregio/belgisch-limburg/voeren/bocagelandschap-omarmt-einstein-telescoop-voor-een-nog-fraaiere-landschap-op-grens-tussen-heuvelland-en-voerstreek/113616298.html>



8. Achter de schermen

In 2025 startte de ontwikkeling van een visie rond **bezoekersmanagement en onthaal**. Een nieuwe werkgroep Toerisme met Vlaamse, Waalse en Nederlandse partners begeleidt dit proces. Het doel is om vanuit de draagkracht van het landschap en de lokale gemeenschap het toeristisch aanbod beter te spreiden over ruimte en seizoenen, verkeersdruk te verminderen en de beleving van zowel bezoekers als bewoners te versterken.

Deze visie vormt de kern van een nieuw toeristisch ontwikkelings- en managementplan voor het landschapspark.



9. Financiering



10. Fotomonitoring

Op vraag van de Vlaamse Landmaatschappij startte het Parkbureau met een fotomonitoring op 13 locaties in **Voeren**.

Door landschappelijke veranderingen systematisch vast te leggen, krijgen we letterlijk zicht op de **impact van maatregelen** uit ons masterplan en het Vlaamse Parkenbeleid.

Het beeldmateriaal ondersteunt communicatie, sensibilisering, educatie én wetenschappelijke monitoring, in lijn met de Europese Landschapsconventie.



Colofon

Dit jaarverslag werd samengesteld door het Parkbureau van het landschapspark Grenzeloos Bocageland.

Verantwoordelijke uitgever

Ann-Sophie Debergh,
coördinator Parkbureau landschapspark Grenzeloos Bocageland,
Dorpsstraat 36a, 3790 Voeren

Lay-out

Luc Schreurs – Blikvoer (luc.schreurs@telenet.be)

Illustraties en foto's

HeusschenCopier (www.heusschencopier.nl)
Herman van Steenwijk
Nathalie Pirard
WWF
Vildaphoto

Met financiële steun van



Blijf verbonden met Bocageland!

 www.bocageland-paysdubocage.org
 Bocageland – Pays du Bocage
 bocageland_paysdubocage
 bocageland-pays-du-bocage

Ontvang je graag de nieuwsbrief?

Stuur ons dan een mail: info@bocageland-paysdubocage.org





Bocageland
Pays du
Bocage

Dorpsstraat 36a Voeren | info@bocageland-paysdubocage.org

